

A DRHE Hittudományi Doktori Iskola 2019-ben elfogadott minőségbiztosítási tervének áttekintése a 2019/2020-as tanév tekintetében

A korábbi fejlesztési célok részleges teljesülése (3.1.) tekintetében elmondható, hogy a 2019/2020-as tanévben nem sikerült betölteni az államilag finanszírozott keretszámot (5) nappali tagozaton. Az adott tanévre 3 hallgató került felvételre, mindannyian nappali tagozaton (államilag finanszírozott formában kezdték el tanulmányaikat).

Elmondható, hogy a nappali, állami ösztöndíjas helyre felvételizett, illetve felvett hallgatók már egyetemünk hallgatói voltak, és már a graduális képzés során intenzív tudományos diákköri munkát végeztek. A témavezetők, illetve tutorok eredményes munkáját jelzi, hogy a hallgatók már tanpályájuk során motiváltak lesznek posztgraduális tanulmányok, illetve tudományos kutatás iránt.

Örvendetes tény, hogy minden évben olyan jelöltek is jelentkeznek felvételi eljárásra és kezdik el tanulmányaikat, akik nemcsak hitéleti képesítéssel rendelkeznek, ily módon olyan kutatási témát választanak, amely interdiszciplináris megközelítést és szakmai vezetést tesz indokolttá. Ez által növelhető a hittudomány és nem teológiai tudományok közötti párbeszéd, tudástranszfer.

A 2019/2020-as tanévben összesen 6 fő teljesített sikeres doktori szigorlatot és védte meg disszertációját. Ebből 1 fő kettős témavezetés mellett, társtémavezető (nemzetközi szintű) bevonásával zárta le tanulmányait és jutott el a védésig. Valamennyi doktorált 2016. szeptember 1. előtt kezdte meg doktori tanulmányait, a korábbi képzési rend szerint, költségtérítéses formában.

Abszolutóriumot szerzett a 2019/2020-as tanévben: 5 fő

Hallgatók létszáma összesen:	31 fő
Nappali képzésben:	12 fő
Levelező képzésben:	19 fő
Aktív:	26 fő
Passzív:	5 fő
2019/2020-ban felvételt nyert /mind nappalira/	3 fő
Abszolutóriumot szerzett	5 fő
Hallgatói jogviszonya egyéb okból megszűnt:	3 fő
Ebből jogviszony saját kérésre történő megszüntetése:	2 fő
Nem tudott komplex vizsgára állni:	1 fő
Fokozatot szerzett:	6 fő

Arányait tekintve a levelező, költségtérítéses rendszerben való részvétel magasabbnak mondható. Ennek egyik oka az, hogy az államilag finanszírozott, nappali tagozatra jelentkező és lelkészi diplomával rendelkező hallgatók jogi-közegyházi státusza rendezetlen. A helyzet rendezésére a Doktori Tanács (DT) és az egyetem Szenátusa konkrét intézkedést kezdeményezett a fenntartó egyház felé, de eddig nem járt eredménnyel. A 2021-ben kezdődő új egyházkormányzati ciklus során a lelkészek jogállásáról szóló törvény módosítására kellene sort keríteni.

A tanév során – a II. félévben – a koronavírus járvány által előidézett helyzet oly módon befolyásolta a Doktori Iskola működését, hogy nem kerülhetett sor külföldi előadó fogadására, illetve a hallgatók külföldi, tanulmányi-kutatói munkát segítő kiutazására sem. Egy meghirdetett, tömbösített kurzus elmaradt. Viszont sikerült biztosítani (zavartalan témavezetői kísérés, kapcsolattartás, konzultálás, könyvtári elektronikus szolgáltatás stb. által), hogy a hallgatók kutatási- és munkarendjüknek megfelelő módon haladjanak tanulmányaikkal. A rendkívüli helyzetre (s felmerülő ideiglenes akadályoztatásokra) tekintettel, 2 alkalommal – júniusban és augusztus végén – tartottunk komplex vizsgát.

A 2019-2020-as tanévben kidolgozásra és bevezetésre került a nappali tagozatos *PhD hallgatók tanulmányi szerződése*, amely a DRHE Doktori Szabályzatával összhangban rögzíti a hallgatók egyetemi oktatásba, további tanszéki feladatok ellátásába való bevonásának feltételeit, a hallgatók terhelhetőségét, a többletfeladatok ellátásának ellentételezését, valamint a további – egyetemen kívüli – munkavégzésre irányuló jogviszony keletkeztetésének feltételeit.

A következő öt évre meghatározott konkrét tervek (3.2) teljesülése tekintetében elmondható:

Az a) és a c) pontok tekintetében látványos előrelépés történt.

- a komplex vizsgák tapasztalatai (a) visszaigazolták és megerősítették azt a törekvést, hogy *főszak és mellékszakok* kutatási témái között nagyobb koherenciára való törekvés indokolt volt, és megvalósult. E tapasztalatok függvényében az újonnan felvett hallgatók kutatási terve – 2016. szeptember 1. óta – már ezzel az igénnyel, körüktekintő módon kerül elkészítésre és a DT által elfogadásra.
- a *második nyelvi követelmény* tekintetében a DT 16/2020.02.11. sz. határozata alapján mind a régi, kimenő, mind pedig az új típusú képzés esetén doktori iskolánk a *tudományág műveléséhez szükséges és elsajátított szaknyelvet* (héber, görög, latin) elfogadja. Ezzel a lépéssel tulajdonképp felértékelődésre kerül a graduális képzés során már elsajátított teológiai szaknyelv. Abban az esetben, ha a belépő hallgató külföldön szerzett érettségi diplomával vagy eredménnyel kéri nyelvismeret beszámítását, számukra – a Doktori Szabályzat 19. §-a értelmében – második nyelv gyanánt valamely, a kutatás számára releváns modern nyelv elsajátítása kötelező (angol, német tb.).

A Doktori Iskola kurzusajánlata (b) tekintetében három vonatkozásban – tárgyévben és azt követően – letisztultabb és rendszeresebb a kép, a kurzusok meghirdetésének esetlegessége helyett:

- egyrészt két évente ún. *kutatásmódszertani kurzusok* kerülnek meghirdetésre visszatérő rendszerességgel (az 1. és 2. évfolyamok kurzuskínálatának részeként). Ez segíti a fő kutatási téma módszertani elmélyítését, a témavezető szakmai vezetése mellett;
- másrészt évente kerül sor *idegen nyelvű kurzusok* meghirdetésére;

- harmadrészt a kínálatban olyan kurzusok is helyet kapnak, amelyek PhD hallgatók és graduális hallgatók számára kerülnek meghirdetésre. Itt a közös munka újabb lehetőséget biztosít a graduális szintű tehetséggondozás és a doktorképzés együttműködésének erősítésére, intézményi szinten.

PhD fokozat értékének a felhasználói szektorban – közegyházi és tudományos szinten – való tudatosítása (e) tekintetében további konkrét adatokra és azok értékelésére van szükség. Egyrészt ugyan elmondható, hogy a doktori tanulmányok részlegesen (abszolutórium) vagy teljes mértékben (PhD fokozat) kiváltják a lelkészek lelkésztovábbképzésben való részvételének kötelezettségét, a vonatkozó zsinati szabályrendelet értelmében. Másfelől viszont általános a tapasztalat, hogy a doktori fokozat megszerzése nem jár együtt esélynövekedéssel a hallgatók pályán való elhelyezkedése, bizonyos egyházi tisztségek betöltése, pályázatok terén. Sőt, az intenzív kutatói munkában eltöltött 4-5 év (amely szükséges a fokozat időben való megszerzéséhez) a felhasználói szektor gyakorlatából való kiesést, s ezzel lépéshátrányt jelent. A végzett, illetve doktori fokozatot szerzett hallgatók nagyobb erkölcsi és anyagi megbecsülése kiemelt közegyházi feladat kellene legyen.

Feladatok:

- az utóbbi 5 évben PhD fokozatot szerzett hallgatók pályájának nyomon követése, adatok begyűjtése és értékelése a Doktori Iskola önértékelése számára;
- hallgatók publikációs lehetőségeinek áttekintése, értékelése és a hallgatók ezirányú tanácsolása (részben elkezdődött, ld. mtmt2 adatbázis használatát segítő tájékoztatás által);
- témavezetőkkel való éves konzultáció a témavezetéssel, hallgatók egyetemi munkába való bevonásával, publikációs tevékenységével, további minőségügyi követelményekkel kapcsolatos kérdések áttekintésére;
- elektronikus kérdőív készítése a hallgatók témavezetők általi értékeléséhez, valamint a hallgatói elégedettség kérdőívének specifikálása a Doktori Iskola működésének tárgyában (az egyetem minőségbiztosítási rendjéhez illeszkedően).

Debrecen, 2020. február 4.

Dr. Fazakas Sándor
egyetemi tanár,
a Doktori Tanács mb. elnöke